

Sygn. akt III AUa 461/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko (spr.)
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka SSO del. Beata Góraska
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2012 r. w Szczecinie

sprawy H. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. W..

o przyznanie renty

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 11 kwietnia 2012 r. sygn. akt VI U 301/12

uchyla zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i sprawę przekazuje Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G. W.. do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt III AUa 461/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 stycznia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonej H. J. prawa do renty wskazując, że pomimo ustalonej całkowitej niezdolności do pracy ubezpieczona nie posiada wymaganego okresu ubezpieczenia w ostatnim dziesięcioleciu przed zgłoszeniem wniosku i w dziesięcioleciu przed ustaloną datą powstania niezdolności do pracy, ani też nie udowodniła co najmniej 25-letniego okresu składkowego.

Ubezpieczona odwołała się od powyższej, wnosząc o przyznanie świadczenia z tytułu niezdolności do pracy. Pozwany wniósł o oddalenie odwołania,

Wyrokiem z 11 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gorzowie Wlkp. oddalił odwołanie.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że H. J., urodzona (...) złożyła w dniu 25 listopada 2011 r. wniosek o przyznanie renty. Na dzień złożenia wniosku nie pozostawała w zatrudnieniu. Ostatnio podlegała ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pobierania zasiłku dla bezrobotnych od 13 marca 2002 r. do 12 marca 2003 r. Lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z 2 stycznia 2012 r. ustalił, że badana jest całkowicie niezdolna do pracy od 10 sierpnia 2011 r. do 31 stycznia 2014 r. oraz do samodzielnej egzystencji od 22 listopada 2011 r. do 31 stycznia 2014 r. Udowodniony przez H. J. okres ubezpieczenia wynosi 22 lata, 5 miesięcy i 3 dni. W ostatnim dziesięcioleciu przypadającym na datę powstania niezdolności do pracy ubezpieczona legitymuje się 2 letnim, 2 miesięcznym i 11 dniowym okresem ubezpieczenia, a w dziesięcioleciu liczonym na datę złożenia wniosku o przyznanie świadczenia rentowego wykazała 1 rok, 11 miesięcy i 27 dni. Ubezpieczona nie udowodniła wymaganych 5 lat ubezpieczenia. Ustalona przez pozwanego niezdolność do pracy nie powstała w okresie ubezpieczenia, ani w ciągu 18 miesięcy od jego ustania.

Sąd Okręgowy rozważył sprawę odwołując się do treści art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2009r. nr 153, poz. 1227) i wyjaśnił, że renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje po spełnieniu łącznie trzech warunków: (1) ustaleniu niezdolności do pracy, (2) posiadaniu wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, (3) powstaniu niezdolności do pracy w okresie ubezpieczenia albo nie później niż 18 miesięcy od ustania tego okresu. Ubezpieczona spełniła pierwszą z przesłanek - jest całkowicie niezdolna do pracy od 10 sierpnia 2011 r. Wskazana data powstania niezdolności do pracy ma istotne znaczenie z punktu widzenia pozostałych dwóch przesłanek. Przepis art. 58 ust. 1 pkt 5 ustawy emerytalnej stanowi bowiem, że warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony, którego niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat, osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej 5. Okres ten powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy, przy czym warunku tego nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy. W sprawie ubezpieczona wykazała 22 lata, 5 miesięcy i 3 dni okresów składkowych i nieskładkowych. W związku z tym winna spełnić również przesłankę posiadania 5-letniego okresu ubezpieczenia, który powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy. W ostatnim zaś dziesięcioleciu przypadającym na datę powstania niezdolności do pracy ubezpieczona legitymuje się 2 latami, 2 miesiącami i 11 dniami ubezpieczenia, a w dziesięcioleciu liczonym na datę złożenia wniosku o przyznanie świadczenia rentowego wykazała 1 rok, 11 miesięcy i 27 dni. Sąd Okręgowy wskazał, że związany jest ustaloną przez organ rentowy datą powstania niezdolności do pracy, albowiem ubezpieczona nie odwołała się od orzeczenia lekarza orzecznika ZUS.

Apelację wywiodła ubezpieczona wnosząc o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Apelująca podniosła, że jest osobą całkowicie niezdolną do samodzielnej egzystencji, ma 54 lata i przepracowała 22 lata, 5 miesięcy i 3 dni. Ze względu na stan zdrowia nie jest w stanie dalej pracować. Ubezpieczona wskazała również, iż jej problemy ze zdrowiem uwidoczniły się już 12 lat temu. Zdaniem apelującej sąd okręgowy nie ustosunkował się do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2006 r. (sygn. akt IUZP 5/05) wyrażającej pogląd, że renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn oraz całkowitą niezdolności do pracy, bez potrzeby wykazywania przewidzianego w art. 58 ust. 2 ustawy 5 - letniego okresu składkowego i nieskładkowego przypadającego w ciągu ostatniego 10 - lecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja ubezpieczonej jest uzasadniona. Przepis art. 57 ust. 1 ustawy emerytalnej uzależnia prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy od spełnienia trzech warunków, które wskazał sąd I instancji. Natomiast wymagany okres ubezpieczenia wymieniony został w art. 58 ust. 1 i uzależniony jest od wieku, w którym ubezpieczony stał się niezdolny do pracy. W przypadku, gdy niezdolność do pracy powstała po ukończeniu 30 lat, okres ten wynosi 5 lat oraz powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy. Ocena, czy spełniona została przesłanka 5-letniego okresu składkowego i

nieskładkowego poprzedzona powinna być ustaleniem, kiedy powstała niezdolność do pracy. W sprawie sąd pierwszej instancji nie dokonał własnych ustaleń w zakresie niezdolności do pracy ubezpieczonej oraz daty powstania opierając się na ustaleniach lekarza orzecznika ZUS, zawartych w orzeczeniu z dnia 2 stycznia 2012 r. (k. 10, akta organu rentowego, plik III). Błędnie przy tym przyjął, że jest związany ustaleniem lekarza orzecznika w zakresie niezdolności do pracy. Należy bowiem zauważyć, że w myśl art. 477⁹ § 3¹ k.p.c. orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli osoba zainteresowana nie wniosła sprzeciwu od tego orzeczenia ma tylko takie znaczenie, że skutkuje odrzuceniem odwołania opartego wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia. W żadnym razie nie ma podstaw do uznania co do zasady wiążącego charakteru tego orzeczenia dla sądu rozpoznającego odwołanie od decyzji organu rentowego. W niniejszej sprawie było to tym bardziej istotne, że orzeczenie lekarza orzecznika z 2 stycznia 2012 r. ustalało: - Jest Pani niezdolna do pracy. – Jest Pani całkowicie niezdolna do pracy do 31.01.2014 r. Data powstania całkowitej niezdolności do pracy: 2011..08.10.- Jest Pani niezdolna do samodzielnej egzystencji do 31.01.2014 r. Data powstania niezdolności do samodzielnej egzystencji: 22.11.2011 r. - Brak dowodów medycznych by częściowa niezdolność do pracy powstała przed 30 kwietnia 2005 r. Orzeczenie lekarza orzecznika nie określało natomiast, kiedy powstała częściowa niezdolność do pracy ubezpieczonej, w szczególności, czy nie powstała w okresie od 30 kwietnia 2005 r. do 10 sierpnia 2011 r. Również stwierdzenie, że brak dowodów medycznych by częściowa niezdolność do pracy powstała przed 30 kwietnia 2005 r. jest nieprecyzyjne. W ocenie sądu apelacyjnego ustalenie organu rentowego i sądu, że ubezpieczona jest całkowicie niezdolna do pracy od 10 sierpnia 2011 r. nie przesądza kwestii braku wymaganego okresu ubezpieczenia liczonego w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy. Dla oceny przesłanki wymaganego okresu ubezpieczenia istotna jest bowiem okoliczność powstania częściowej niezdolności do pracy ubezpieczonej, co w sprawie w ogóle nie zostało ustalone.

W sprawie, organ rentowy wydał sporną decyzję na podstawie wadliwego orzeczenia lekarza orzecznika. Ponownie rozpoznając sprawę organ rentowy winien zlecić lekarzowi orzecznikowi wydanie orzeczenia z uwzględnieniem ustalenia ewentualnej częściowej niezdolności do pracy ubezpieczonej i daty jej powstania, co też uczynił kierując wniosek do lekarza orzecznika z 20.12.2011 r. i pytając, czy ubezpieczona jest niezdolna do pracy, jeżeli tak to w jakim stopniu i od jakiej daty, a czego jednak nie wyegzekwował.

W konsekwencji przedstawionej oceny, sąd apelacyjny na podstawie art. 477^{14a} k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania organowi rentowemu.